

กระทู้ถามที่ ๐๖๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง มาตรการส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านทุกภูมิภาค

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๘๑ ใจความสรุปว่า “รัฐต้องสนับสนุนการค้นคว้า วิจัยในศิลปวิทยาการต่าง เร่งรัดพัฒนา และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ”

แต่ในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในขณะนี้ จนกระทั่งรัฐบาลไทย จำเป็นต้องพากองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในการแก้ไข ฟื้นฟูเศรษฐกิจ หมายความว่ารัฐบาลไทยจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อตกลงของ (IMF) เป็นหลัก โดยเฉพาะด้านการจัดงบประมาณ

เป็นที่ปรากฏข้อมูลเชิงประจักษ์ในหลายประเทศที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและต้องพึ่งพากองทุนการเงินระหว่างประเทศนั้นพบว่า วัฒนธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นมักจะถูกครอบงำจากวัฒนธรรมตะวันตกและนำมาสู่ความล่มสลายของวัฒนธรรมชาติในที่สุดจึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลได้มีมาตรการที่จะอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน ทุกภูมิภาคในส่วนของภาครัฐไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด
๒. รัฐบาลจะสนับสนุนให้ประชาชน องค์กร สถาบันต่างๆ และชุมชนเข้าร่วมในการอนุรักษ์ ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน ทุกภูมิภาคไว้แล้วหรือไม่ อย่างไรบ้าง
๓. รัฐบาลได้จัดเตรียมงบประมาณ สนับสนุนมาตรการที่จะอนุรักษ์ และส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน ทุกภูมิภาคภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดด้านงบประมาณไว้หรือไม่อย่างไร ขอทราบรายละเอียด ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

พรรคความหวังใหม่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๐๖๔ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง มาตรการส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านทุกภูมิภาค

ข้าพเจ้า นายชุมพล ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขอตอบกระทู้ถาม
ของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

กระทู้ถามดังกล่าว แยกคำถามได้ ๓ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ : รัฐบาลได้มีมาตรการที่จะอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านทุกภูมิภาคใน
ส่วนของภาครัฐไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ตอบ : ในนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๓
พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ได้กำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักให้หน่วยงานของรัฐและ
เอกชนรวมทั้งประชาชนร่วมกันรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมอย่างมีเป้าหมายตรงกันและประสาน
สอดคล้องกัน ซึ่งนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้
อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในข้อ ๓ ที่กำหนดไว้ว่า

“ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านและวัฒนธรรมของกลุ่มชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชน
มีความเข้าใจ เห็นคุณค่า และยอมรับวัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการผสมผสาน
ทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุขในชาติ และมีความรักหวงแหนวัฒนธรรมไทย
ยิ่งขึ้น”

ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการ
อนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านตามที่กำหนดไว้ในนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติมาโดยตลอด โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในแผนวัฒนธรรมแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ -
๒๕๔๔) ได้กำหนดแผนงานส่งเสริมภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้เป็นแผนงานหลัก โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการศึกษารวบรวมองค์ความรู้ดั้งเดิม ภูมิปัญญาไทย วัฒนธรรมพื้นบ้าน
และวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ แล้ว เผยแพร่คุณค่าออกไปให้แพร่หลายด้วยวิธีการและสื่อต่างๆ รวมทั้ง
บรรจุไว้ให้เป็นสาระในการเรียนรู้ทุกระดับการศึกษา ให้ประชาชนเข้าใจ เห็นคุณค่าและยอมรับซึ่งกันและกัน
ก่ให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข รวมทั้งนำไปสู่
การเลือกสรรและปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในปัจจุบันและอนาคตให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและ
สมดุลบนพื้นฐานของความเป็นตัวของตัวเอง

ประเด็นที่ ๒ : รัฐบาลจะสนับสนุนให้ประชาชน องค์กร สถาบันต่างๆ และชุมชน เข้าร่วมในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านทุกภูมิภาคไว้แล้วหรือไม่ อย่างไรบ้าง

ตอบ : ในการดำเนินงานวัฒนธรรมของชาตินั้น เป็นภาระหน้าที่ของประชาชนทุกคน รวมทั้งองค์กรของรัฐและองค์กรของเอกชน ดังนั้น นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ได้กำหนดให้ “สนับสนุน ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและของเอกชนที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้ประสานกันอย่างใกล้ชิด โดยการระดมสรรพกำลังทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ...” และในแผนวัฒนธรรมแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) ได้กำหนดแผนงานระดมทรัพยากรและการลงทุนทางวัฒนธรรมไว้เป็นแผนงานหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายขอบเขตการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวัฒนธรรม โดยรณรงค์ให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เห็นคุณค่าความสำคัญและตระหนักว่างานวัฒนธรรมเป็นภาระหน้าที่ของทุกคน ทุกหน่วยงาน ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานนั้น คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้เห็นควรส่งเสริมให้ทุกภูมิภาคมีองค์กรที่รับผิดชอบงานวัฒนธรรมของท้องถิ่น ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน คณะอนุกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐและเอกชนร่วมเป็นอนุกรรมการ โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน และมาตรการในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของจังหวัด

๒. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด/อำเภอ มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด/อำเภอ ทำหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิจัยด้านวัฒนธรรมของจังหวัด

๓. คณะอนุกรรมการวิจัยภาค ๕ ภาค มีนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นอนุกรรมการ ทำหน้าที่กำหนดหัวข้อการวิจัย การให้ทุนอุดหนุนการวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาวัฒนธรรมของภาคนั้นๆ

๔. สภาวัฒนธรรมจังหวัด/อำเภอ/ตำบลทำหน้าที่เป็นองค์กรส่งเสริมและประสานการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมจังหวัด อันจะก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานวัฒนธรรมของจังหวัดได้อย่างกว้างขวางและเกิดพลังทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและประชาชน โดยในจังหวัดหนึ่งๆ มีสภาวัฒนธรรมจังหวัดคณะหนึ่ง โดยประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากผู้แทนองค์กรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมที่อยู่ในจังหวัดนั้นๆ ซึ่งประกอบด้วยองค์กรเครือข่ายเครือข่ายทางวัฒนธรรม ๕ กลุ่ม เรียกว่า “เบญจภาคี” ดังนี้

๑. องค์กรภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดนั้นๆ

๒. องค์กรเอกชน ได้แก่ องค์กรที่เกิดจากการรวมตัวของประชาชน โดยมีการจัดตั้งและดำเนินการตามกฎหมายและกฎระเบียบของราชการ เช่น สมาคม, มูลนิธิ, กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสาธารณสุขมูลฐาน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, กลุ่มอาสาสมัคร ฯลฯ เป็นต้น

๓. องค์กรชุมชน ได้แก่ องค์กรที่เกิดจากการรวมตัวตามความสนใจและความถนัดของประชาชนในชุมชน เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น เช่น กลุ่มสวัสดิการชุมชน กลุ่มธุรกิจชุมชน, กลุ่มอุตสาหกรรมชุมชน, กลุ่มพัฒนา, กลุ่มอนุรักษ์ และกลุ่มพิทักษ์ในท้องถิ่น ฯลฯ เป็นต้น

๔. องค์กรธุรกิจ ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน โรงแรม ศูนย์การค้า ธนาคาร ชมรมนักธุรกิจ สหกรณ์ และองค์กรธุรกิจรูปอื่น ๆ

๕. องค์กรวิชาการ ได้แก่ สถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม หอวัฒนธรรมนิทัศน์ ศิลปินแห่งชาติ ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม คนดีศรีสังคม ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการต่าง ๆ

ประเด็นที่ ๓ : รัฐบาลได้จัดเตรียมงบประมาณสนับสนุนมาตรการที่จะอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านทุกภูมิภาคภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดด้านงบประมาณไว้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ตอบ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้รับงบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๔๐ จำนวน ๓๗๐,๐๖๒,๑๐๐ บาท และปีงบประมาณ ๒๕๔๑ จำนวน ๓๒๐,๕๘๐,๘๐๐ บาท โดยมียอดลดลง ๔๙,๔๘๑,๓๐๐ บาท นั้น ในการทำงานด้านวัฒนธรรมพื้นบ้านทุกภูมิภาคจะไม่มีผลกระทบและข้อจำกัดมากนัก เนื่องจาก

๑. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีดอกผลจากงบกองทุนวัฒนธรรมส่วนภูมิภาค คิดดอกเบี้ยถึง ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๐ จะมีดอกผลเกิดขึ้นประมาณ ๗.๓ ล้านบาท ซึ่งสามารถนำมาจัดสรรเพิ่มเติมรวมกับงบปกติได้

๒. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีนโยบายในการสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วทุกพื้นที่ได้มีการรวมกลุ่ม ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงานวัฒนธรรม เพื่อให้วัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากประชาชนผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมอย่างแท้จริง ด้วยนโยบายดังกล่าวทำให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมดำเนินงาน ทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ เป็นการระดมสรรพกำลังของภาคเอกชนอีกทางหนึ่งซึ่งช่วยให้ปัญหางบประมาณไม่รุนแรงนัก

๓. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้สนับสนุนงบประมาณจากงบปกติ จำนวน ๓๘ ล้านบาท ซึ่งรวมทั้งข้อ ๑ และ ๓ แล้ว จะมียอดงบประมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา มา ทั้งนี้ ในส่วนงบประมาณที่ขาดไปบ้าง จะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานในส่วนกลางเท่านั้น